

Yavrular Büyüyor

Bir bebeğin büyümesi ve gelişmesi için pek çok şey gerekir. Barınacağı bir ortam, yiyeceği besinler, edineceği yeni deneyimler ve ebeveyniyle kuracağı bağ... Tıpkı biz insanlar gibi hayvanların bazıları da büyümek ve gelişmek için bakıma gereksinim duyar. Yavrularının bakımıyla ilgilenen hayvanları ve bu bakımı nasıl yaptıklarını öğrenmek ister misiniz?

Yavru bakımı pek çok hayvan türünde birbirinden farklı biçimlerde ve farklı sürelerde görülür. Bazı hayvanlar, yavruları büyüyüp doğada tek başına hayatta kalabilecek olgunluğa erişene kadar onların bakımıyla ilgilenir ve bildiklerini onlara öğretir. Ancak bazı hayvanlar doğumdan hemen sonra yavrularını doğada tek başlarına bırakabilir. Örneğin yılanlar, kertenkeleler ya da hamsterlar... Bunun farklı nedenleri olabilir. Yaşanılan çevrenin zorlu koşulları, aynı çevrede bulunan avcı hayvanlar, bazı yavruların fiziksel gelişimlerinin zayıf olması gibi...

İşte karşınızda bahsedeceğimiz ilk hayvan, çita! Dişi çitalar, 90 ila 95 günlük bir gebeliğin ardından genellikle 3 ila 5 yavru dünyaya getirir. Yavru çitalar doğduklarında ense, omuz ve sırtları mavimsi gri kıllarla kaplıdır. Bu sayede avcı hayvanlardan korunmak için doğada gizlenebilirler. Bu kıllar zamanla dökülür. Anne çitalar yaklaşık 18 aylık olana kadar yavrularını eğitir. Onlara, nasıl avlanacaklarını ve nerelerde barınıp gizlenebileceklerini gösterir. Ardından yavrular, annelerinden ayrılıp kardeşleriyle bir grup oluşturur. Kardeşler 6 ay kadar birlikte hareket eder.

Kanguru deyince pek çoğunuzun aklına yavrularını taşıdıkları keseleri gelir. Durum böyle olunca bu yazıda kangurulardan bahsetmemek olmaz! Dişi kanguru 24 ila 38 gün süren gebeliğin ardından 4 kadar yavru doğurabilir. Yavrular yaklaşık 2 gram ağırlığında ve 1 santimetre uzunluğunda doğar. Doğumdan yaklaşık 1 dakika sonra koku duyuları yardımıyla annelerinin keselerine tırmanır ve burada 120 ila 450 gün kalırlar. Burada hem barınıp korunurlar hem de anne sütüyle beslenirler. Anne kanguru kesesinde iki farklı yaştaki yavruyu aynı anda büyütebilir. Bu durumda besleyicilik açısından iki farklı yapıda anne sütü salgılanır. Yavrular, kesede bütün yaşamsal faaliyetlerini gerçekleştirebilir. İdrar ve dışkılarını yapmak dâhil. Daha sonra kese, anne kanguru tarafından temizlenir. Yavrular keseden çıkıp doğaya karıştıklarında da bir süre annelerinin yanından ayrılmaz. Herhangi bir tehlikeye karşı hemen annelerinin kesesine giriverirler. Dişi kangurular 14 ila 20 ay, erkek kangurularsa 2 ila 4 yılda tamamen olgunlaşıp yetişkin birer kanguru olur.

Sırada ağaçlarda yaşayan en büyük hayvan olan orangutan var. Yaklaşık 37 haftalık bir gebeliğin ardından bir ya da iki yavru dünyaya getirir. Anne orangutan ve yavrusu özellikle ilk iki yıl sürekli beraberdir. Yavru, annesinin vücuduna sıkıca sarılır ve annesi nereye giderse onunla gider. Bu iki yıllık sürenin ardından anne orangutan yaklaşık 6 yıl daha yavrusunun bakımıyla ilgilenir. Yani anne orangutanlar yavrularına oldukça uzun bir süre boyunca bakar. Bu nedenle tekrar gebe kalmaları da ancak yıllar sonra olur. Bu durum da orangutanları en uzun doğum aralığına sahip kara memelisi yapar. Yavrusunun bakımıyla ilgilendiği bu uzun yıllarda anne orangutan ona, ağaçlarda yaşamayı, yiyecek bulmayı ve barınacak bir yer oluşturmayı öğretir.

Şimdi de Güney Kutbu'na gidelim... İşte imparator penguenler! Anne penguen, yumurtladıktan sonra görevi baba pengüene bırakır. Baba, yumurtayı ayaklarının üzerinde ve bedeniyle örtecek biçimde yaklaşık 65 gün boyunca bekletir. Bu sırada yumurtayı sıcak tutmaya çalışır, yemek yemez ve yerinden neredeyse hiç ayrılmaz. Anne penguen de ailesine yiyecek bulmak için keşiftedir. Yumurta kırılıp da yavru penguenin dışarı çıkma zamanı yaklaştığında anne geri döner. Bu sefer de baba penguen yiyecek bulmak için keşfe çıkar. Bu süreç yavru penguen yaklaşık 2 aylık olana kadar devam eder. Ardından yavru penguen, diğer penguenlerle kaynaşmaya başlar ancak yiyecek bulma konusunda hâlâ anne ve babasına bağlıdır. Yaklaşık 5 aylık olunca da anne ve babasıyla birlikte yiyecek bulmaya çıkar. Böylece nasıl avlanması gerektiğini öğrenir.

Bakım sırası babadayken, anne penguen henüz dönmeden, yavru penguen yumurtasından çıkarsa ne oluyor diye düşünebilirsiniz. Bu durumda baba penguen, kendi yemek borusundaki bir bezden salgılanan protein ve yağ bakımından zengin bir sıvıyla yavrusunu besler. Bu sıvı memeli hayvanların salgıladığı süte benzer bir içeriktedir. Baba penguen, bu biçimde yavruyu yaklaşık iki hafta kadar besleyip hayatta kalmasını sağlayabilir.

Dokumacı kuşlar da yavru bakımıyla ilgilenen hayvanlardan. Bu kuşlar, ağaçların tepelerine küçük gövdelerinden beklenmeyecek büyüklükte yuvalar inşa eder. Öyle ki bu yuvalar bazen ağaç dallarının bükülmesine neden olabilecek kadar ağır olur! Bu kuşlar yuvalarını diğer dokumacı kuşlarla birlikte yardımlaşarak yapar. Dişi dokumacı kuş yuvaya tek seferde 2 ila 6 yumurta bırakır. Ardından hem erkek hem de dişi kuş bu yumurtaların üzerinde kuluçkaya yatar. Kuluçka yaklaşık 13-14 gün sürer. Bu kuşlar sürü hâlinde yaşadıkları için sürüdeki diğer dokumacı kuşlar yavrulara yiyecek getirme görevini üstlenir. Yani bu türde yavru bakımını yalnızca anne ve baba dokumacı kuşlar değil, bütün bir sürü üstlenebilir. Yavrular büyüyüp kendi başlarına hareket edebildikleri zaman hem yiyecek bulmaya hem de yuva yapımına yardım eder.

Suda yaşayan hayvanlar yavrularına nasıl bakıyor dersiniz? Çene balıkları, bunun en ilginç örneklerinden. Çene balıkları, yumurtadan çıkana kadar yavrularını ağızlarında taşır. Böylece yumurtalar sudaki diğer balıklardan korunmuş olur. Türlerine göre değişmekle birlikte bu taşıma işini bazen erkek, bazen de dişi balık üstlenir. Örneğin, sarı başlı çene balıklarında ağızda taşıma işini erkek balık yapar. Bu süre yaklaşık 10 gün sürebilir. Bu süre boyunca yavrularını ağızda taşıyan balık hiç beslenmez ve çok az hareket eder. Yavrular, yumurtadan çıkıp yeterince olgunlaştıncaya kadar erkek balığın ağızında durur. Ardından ağızdan çıkıp suda kendileri yüzmeye başlarlar.

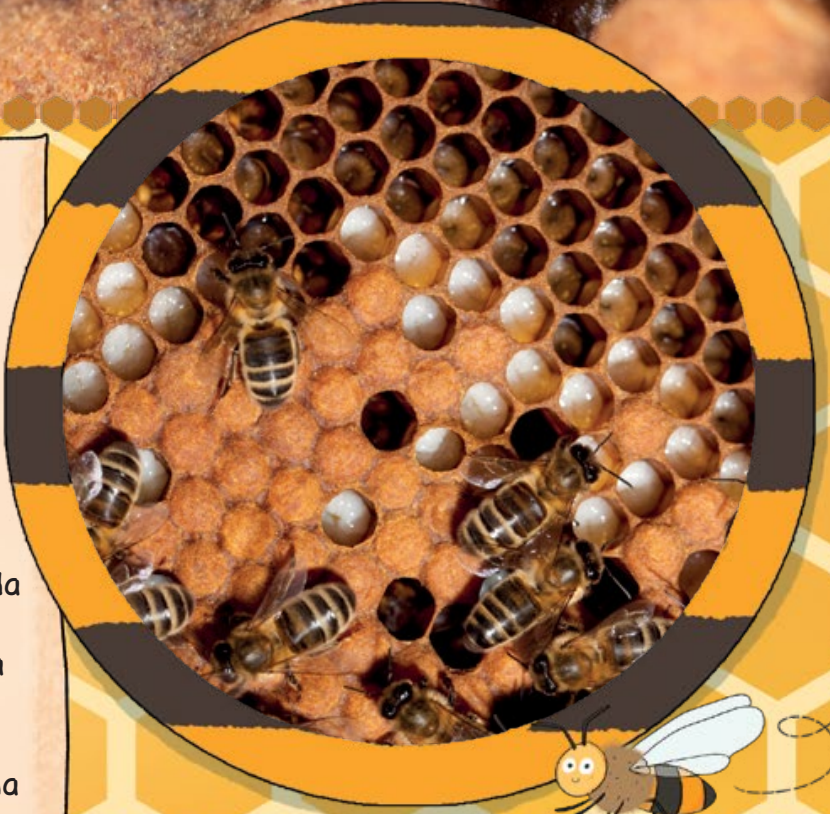

Gelin, bir de denizaslanlarının yavru bakımlarını keşfedelim... Yaklaşık 11 aylık bir gebeliğin ardından anne deniz aslanı yavrusunu dünyaya getirir. Genellikle her doğumda bir yavru dünyaya gelir. Anne deniz aslanı, doğumdan itibaren 5 ila 7 gün boyunca hiçbir şey yemez ve vücudunda ürettiği sütle yavrusunu besler. Deniz aslanları, diğer anneler ve onların yavrularıyla birlikte grup hâlinde yaşar. Böylece anne deniz aslanı yanından yiyecek bulmak için uzaklaştığında yavru, diğer grup üyeleri tarafından korunabilir.

Son olarak çalışan bal arılarında sıra... Kraliçe arı bir günde yaklaşık 1500 yumurta bırakabilir. İşçi arıların yardımıyla altıgen biçimli hazırlanmış petek gözlerine kraliçe arı birer yumurta yerleştirir. 3 gün kadar sonra her yumurtadan bir larva gelişir. Larvalar, işçi arılar tarafından ilk üç gün arı sütüyle daha sonraysa bal ve çiçek tozuyla beslenir. Yaklaşık 6 gün içerisinde yumurtaların larva aşaması da tamamlanmış olur. İşçi arılar yavruların bulunduğu petek gözlerini bal mumuyla kapatır. Bir süre sonra larvalar pupa hâlini alır. Yavru arıların kraliçe arı, işçi arı ve erkek arı olmasına göre bu aşama 7 ila 14 gün sürebilir. Ardından yavru arılar, petek gözlerinden çıkar ve işçi arıların bakımlarıyla 2-3 gün içerisinde olgunlaşır ve tüylenerek alışkın olduğumuz görünümüne kavuşur. Artık koloninin bir parçasıdır. Yavru işçi arılar, erişkin arıları takip ederek nasıl bal yapılacağını, hangi çiçeklerden bal özü toplanacağını öğrenirler.

Yumurta aşamasından erişkin bir arıya dönüşme süresi kraliçe arılarda yaklaşık 16 gün, işçi arılarda yaklaşık 21 gün ve erkek arılarda yaklaşık 24 gündür.